

Kajaanin kaupungin yleiset hankintaohjeet

(sovelletaan hankintalain mukaisiin kansalliset ja EU- kynnysarvot ylittäviin hankintoihin)

Hyväksytty kaupunginhallituksen päätöksellä 25.9.2007

1.	Yleistä	4
1.1	Hankintaohjeiden soveltaminen	4
1.2	Yleiset hankintaperiaatteet	5
1.3	Yhteishankinta ja kuntien välinen hankintayhteistyö	5
1.4	Laatuvaatimukset	5
1.4.1	Yleiset laatuvaatimukset	5
1.4.2	Tekniset eritelvät	6
1.5	Laadunvarmistus ja –valvonta	7
1.6	Saatavuus ja varastointi	7
2.	Hankintamenettelyt	7
2.1	Hankintamuodot kansallisen kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa	7
2.1.1	Yleistä	7
2.1.2	Hankinnat kilpailuttaen	8
2.1.3	Hankinnat ilman kilpailuttamista	11
2.2	Hankintamuodot EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa	12
2.2.1	Yleistä	12
2.2.2	Hankinnat kilpailuttaen	13
2.2.3	Hankinta ilman kilpailuttamista	16
3.	Hankinnoista ilmoittaminen	17
3.1	Ilmoittamisvelvollisuudesta	17
3.2	Ennakkoilmoitus/Kausi-ilmoitus	18
3.3	Hankintailmoitus	18
3.4	Jälki-ilmoitus	18
4.	Tarjouspyyntömenettely ja hankintakilpailu	19
4.1	Tarjousten pyytämisen yleiset periaatteet	19
4.2	Tarjouspyynnön sisältö	20
4.3	Valintaperusteiden ja arviointikriteereiden asettaminen	21
4.4	Määräajat	22
4.5	Ehdokkaiden ja tarjoajien valinta	22
4.6	Tarjousten vastaanottaminen ja avaaminen	24
4.7	Tarjousten hylkääminen	25
4.8	Tarjousten arviointi ja toimittajan valinta	25
4.9	Hankintapäätös ja sen kirjaus	26
5.	Sopimuksen tekovaihe	27
5.1	Sopimuksen tai tilauksen tekeminen	27
5.2	Ennakot	27
5.3	Vakuudet	27
5.4	Tavaran vastaanotto, palvelujen ja urakan hyväksyminen	28
6.	Erinäiset määräykset	28

6.1	Esteellisyys ja kilpailuneutraalisuus	28
6.2	Asiakirjojen julkisuus ja salassapito	28
7.	Muutoksenhaku	30
7.1	Muutoksenhakutiet	30
7.2	Hakemus markkinaoikeuteen	30
7.3	Oikaisuvaatimus kaupunginhallitukselle tai asianomaiselle lautakunnalle	31
7.4	Vahingonkorvausvaatimus kärjäoikeudessa	31
8.	Toimitusten valvonta	32
9.	Ohjeiden voimaantulo	32

Lähteet

1. Yleistä

1.1 Hankintaohjeiden soveltaminen

Sen lisäksi, mitä julkista hankinnoista annetussa laissa (348/2007) eli hankintalaissa ja vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annetussa laissa (349/2007) eli erityisalojen hankintalaissa ja niitä täydentävissä säädöksissä, kuntalaissa ja hallintolaissa säädetään sekä kaupungin taloussäännössä määrätään, noudatetaan kaupungin ja kuntakonserniin kuuluvien hankintayksiköiden hankinnoissa näitä ohjeita.

Hankintalain tarkoittamilla hankinnoilla tarkoitetaan organisaation ulkopuolelta tapahtuvaa tavaroiden ja palvelujen ostamista, vuokraamista tai siihen rinnastettavaa toimintaa sekä urakalla teettämistä.

Hankinnat jakaantuvat taloudellisen arvon perusteella **kolmeen eri ryhmään**

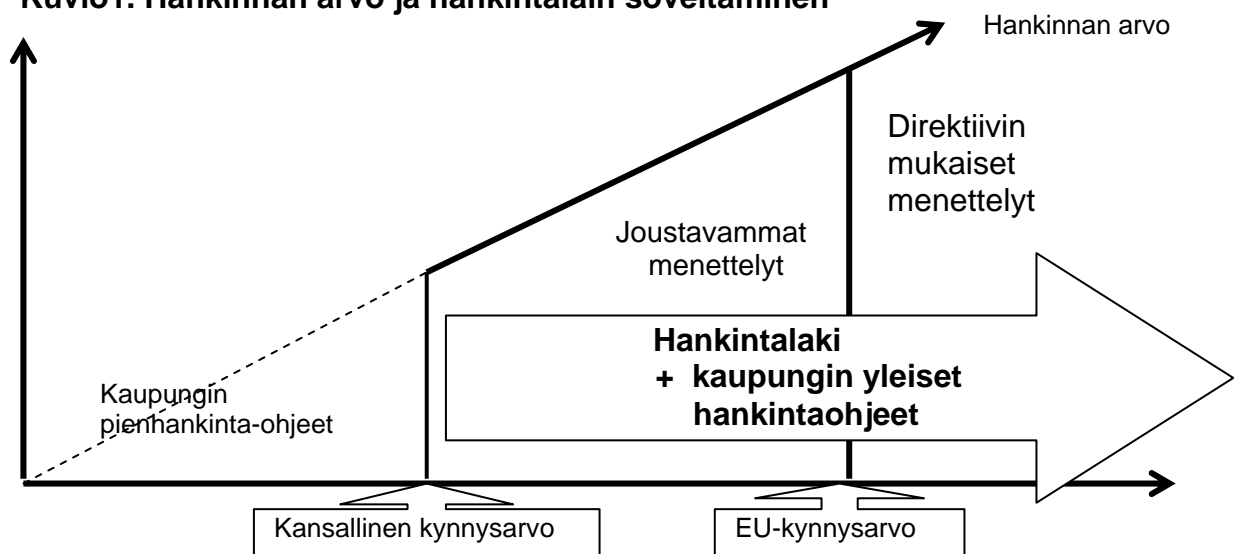
- (1) hankintalaissa tarkoitettujen kansallisen kynnyksarvon alittaviin,
- (2) kansallisen kynnyksarvon ylittäviin ja
- (3) EU – kynnyksarvon ylittäviin hankintoihin.

Kaupungin yleisiä hankintaohjeita sovelletaan kahden jälkimmäisen ryhmän hankintoihin eli annetaan toimintaohjeita kansalliset kynnyksarvot ja EU -kynnyksarvot ylittäviin hankintoihin. Näiden kohdalla on lisäksi otettava huomioon mahdolliset hankintalain ja -asetuksen yksityiskohtaiset veloitteet.

Kansallisen kynnyksarvon alittaviin hankintoihin sovelletaan erillisiä kaupungin hyväksymiä pienhankintaohjeita.

Jos hankintarenkaan kilpailuttamat yhteishankintatuotteet eivät sovellu hankkeiden/ yksiköiden erityistarpeisiin, on yksiköllä oikeus itse kilpailuttaa hankinta.

Kuvio1. Hankinnan arvo ja hankintalain soveltaminen

1.2 Yleiset hankintaperiaatteet

Hankinnat on suoritettava taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Hankinnoissa on käytettävä hyväksi olemassa olevat kilpailumahdollisuudet (HL 2 §). Tarjouksista tulee hyväksyä se, joka on kokonaistaloudellisesti edullisin tai hinnaltaan halvin sen mukaan kuin tarjouspyynnössä on esitetty.

Hankinnoissa on noudatettava hankinnan suuruudesta riippumatta avoimuuden, tasapuolisuuden ja syrjimättömyyden periaatteita. Tarjoajaehdokkaista ja tarjouksentekijöistä on kohdeltava sekä saatuja tarjouksia käsiteltävä näiden periaatteiden mukaisesti hankintaprosessin eri vaiheissa.

Hankinnoissa noudatettavasta sopimusmenettelystä on säädetty erikseen mm. oikeustoimilaisissa ja kauppalaissa.

Hankintasopimukset voidaan laatia käyttäen hyväksi julkisten hankintojen yleisiä sopimusehtoja tai hankinnan laadun edellyttämiä palvelu- tai rakennusalan yleisiä sopimusehtoja. Sopimusehtoja käytettäessä on varmistauduttava niiden soveltuvuudesta kyseiseen hankintaan.

1.3 Yhteishankinta ja kuntien välinen hankintayhteistyö

Kajaanin kaupunki muodostaa yhdessä Kuhmon kaupungin, Hyrynsalmen, Paltamon, Puolangan, Ristijärven, Suomussalmen ja Vaalan kuntien sekä Kainuun maakuntakuntayhtymän kanssa Kainuun hankintarenkaan. Lisäksi yhteishankinnan piiriin kuuluvat ostajan määräysvallassa olevat yhtiöt ja liikelaitokset. Osapuolten kesken on laadittu yhteistoimintasopimus, jossa on määritelty hankintojen päävastaaja ja tehtäväjaot. Toiminta perustuu vuosittain hyväksytyyn hankintasuunnitelmaan, joka löytyy kaupungin nettisivuilta (www.kajaani.fi/palvelut/hankinnat).

1.4 Laatuvaatimukset

1.4.1 Yleiset laatuvaatimukset

Hankintayksiköllä on oikeus päättää hankittavan tavaran, palvelun ja rakennustyön sisällöstä, laajuudesta ja laadusta. Laadun määrittäminen tapahtuu kunkin toiminta-alueen erityistarpeiden pohjalta. Hankintayksiköllä on perusvastuu siitä, että laatuvaatimukset asetetaan riittävän korkeiksi.

Hankinnan sisällön määrittely, jota käsitellään tarkemmin tämän hankintaohjeen kohdassa 4.2, on hankintaprosessin tärkein vaihe. Sisältövaatimuksilla määritellään tarvittaessa yksityiskohtaisesti tuotteen, palvelun tai rakennustyön laatu (hankinnan peruslaatuvaatimukset).

Hankinnoissa on otettava huomioon mahdollisuuksien mukaan kestävä kehitys, tuotteiden ja niiden pakkausmateriaalien ympäristövaikutukset ja –kuormitukset sekä kierrätysmahdollisuudet tavaran tai rakennusmateriaalin elinkaaren aikana.

Tavarahankinnat on pyrittävä kohdistamaan yleisesti saatavilla oleviin malleihin ja laatuihin. Hankinnoissa on vältettävä tarpeettomia rinnakkaistuotteita.

Hankinnoissa on huolehdittava siitä, ettei laatuvaatimuksia aseteta korkeammiksi kuin mitä kulloinkin on tarpeellista. Tarjouspyyntöasiakirjoihin on sisällytettävä kaikki hankinnan toteuttamisen kannalta tarpeelliset laatu koskevat tiedot, jotta kilpailuun osallistuvat voivat saada oikean käsityksen tilaajan tarpeista ja hankkeen yksityiskohdista. Muita kuin tarjouspyyntöasiakirjoissa esitettyjä vaatimuksia ei voida käyttää tarjousten vertailussa.

Tarjouspyynnössä esitettävät laatu koskevat vaatimukset voivat koskea esimerkiksi:

- toimittajan toiminnallisia valmiuksia, ellei niitä ole voitu ottaa riittävästi huomioon jo yrityksen kelpoisuutta arvioitaessa
- tavaraan, palveluun tai rakennustyöhön kohdistuvia ominaisuuksia
- laadunvarmistusta
- sovellettavia standardeja
- teknisiä erityisvaatimuksia
- koulutusta, kokemusta
- ympäristövaikutuksia
- energian säästöä
- huoltoa
- kestäväää kehitystä.

Tehtävän sisältöä koskevan laadunmäärityksen ohella suorituksen laatuun vaikuttaa erityisesti palveluhankinnoissa ja urakoissa olennaisesti hankinnan toteuttavan yrityksen yleinen ammattitaito soveltuvuus/ kelpoisuus ja yrityksen laatujärjestelmä tai muu laadunvarmistustapa. Yrityksen soveltuvuutta koskeviin kysymyksiin hankintayksikön tulee kiinnittää huomiota valittaessa yrityksiä tarjouskilpailuun rajoitetussa menettelyssä ja neuvottelumenettelyissä. Avoimessa menettelyssä toimittajien laatu arvioidaan vasta tarjousten jättämisen jälkeen.

1.4.2 Tekniset eritelvät

Jos tarjouspyyntöasiakirjat sisältävät tavaran ominaisuuksia koskevia vaatimuksia, kuten teknisiä eritelmiä, ne tulee laatia noudattaen EU:n puitteissa vahvistettua yleistä hankintasanastoa (CPV). Hankintasanasto perustuu EU:n parlamentin ja neuvoston asetukseen n:o 2195/2002. Hankintasanastoa käytetään hankinta-asetuksen mukaisesti suppeammin EU- kynnysarvot alittavissa hankinnoissa verrattuna ylittäviin hankintoihin. Hankintasanasto on käytännössä löydettävissä hankintailmoituslomakkeiden tiedostoista (www.hankintailmoitukset.fi) ja Creditan hankintailmoituslomakkeiden täyttöohjeista (www.credita.fi). Tarkoitus on, että tiedot löytyvät vastaisuudessa suoraan hankintailmoituslomakkeelta sitä täytettäessä.

Tehtävän määrittelyä koskevia teknisiä eritelmiä ei saa laatia siten, että ainoastaan tietyn valmistajan tuote voi tulla kysymykseen. Yritysten tasavertaisen ja syrjimättömän kohtelun mahdollistamiseksi tiettyyn tavaramerkkiin viittaaminen on poikkeuksellisesti sallittua ainoastaan, jos mainintaan liitetään ilmaisu ”tai vastaava”. Yksittäiseen tuotemerkkiin viittaaminen saattaa olla välttämätöntä esimerkiksi silloin, kun hankitaan tuotteita tai palveluja, jotka pitää saada yhteensopiviksi jo olemassa oleviin laitteisiin tai toimintakonsepteihin. Kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa viittaaminen tietyn valmistajan tuotteisiin edellyttää tarkempia erityisperusteita.

Kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa tekninen eritelmä määritellään ensisijaisesti viittaamalla joko eurooppalaisten standardien mukaisiin kansallisiin standardeihin tai eurooppalaisiin teknisiin hyväksyntöihin tai eritelmiin hankintalain mukaisesti.

1.5 Laadunvarmistus ja –valvonta

Tavaran, palvelun tai rakennustyön laatu määritellään lähtökohtaisesti tarjouspyynnössä ja sen teknisissä liitteissä.

Tilaaaja voi tämän lisäksi poikkeuksellisesti edellyttää, että tavaran tai palvelun toimittaja taikka urakoitsija noudattaa tuotteiden valmistuksessa tai palvelusten toimittamisessa taikka rakennustyössä yleisesti hyväksytyä laatu- ja muuta järjestelmää.

Tilaaaja voi laatujärjestelmän sijasta edellyttää toimittajalta muuta dokumentoitua laadunvarmistusta.

Laadunvarmistuksen kohdalla voidaan viitata eri toimialoja koskevien yleisten sopimusehtojen laadunvarmistusta koskeviin määräyksiin.

1.6 Saatavuus ja varastointi

Jos tavaraa on jatkuvasti kohtuuhintaan saatavissa, tarpeetonta varastointia on vältettävä. Hankintayksikön on käyttövarasto muutoinkin mitoitettava niin, että se on kustannusten ja toiminnan kannalta optimaalinen. Hankinnasta ja varastoinnista poikkeusoloja varten (velvoitevarastointi) on säädetty erikseen.

2 Hankintamenettelyt

2.1 Hankintamenettelyt kansallisen kynnysarvon ylittävissä, mutta EU kynnysarvon alittavissa hankinnoissa

2.1.1 Yleistä

Kansallisen kynnysarvon suuruus on

- tavara- ja palveluhankinnoissa on 15 000 euroa (ilman alv:ia),
- sosiaali- ja terveydenhuollon palveluhankinnoissa 50 000 euroa (ilman alv:ia)
- ja rakennusurakoissa 100 000 euroa (ilman alv:ia).

Kansallisen kynnysarvon ylittävissä, mutta EU- kynnysarvon alittavissa hankinnoissa noudatetaan hankintalakia. Hankintamenettelyt tähän ryhmään kuuluvissa hankinnoissa on osittain kevennettyjä verrattuna EU – kynnysarvot ylittäviin hankintoihin.

Tähän ryhmään kuuluvat myös hankintadirektiivien ja hankintalain liitteen B mukaiset ns. toissijaisia hankintoja koskevat palvelut, joita voivat käytännössä suorittaa vain paikalliset tai kansalliset palvelun tuottajat. Esimerkkeinä mainittakoon hotelli- ja ravintolapalvelut, turvallisuuspalvelut, avustavat kuljetuspalvelut, koulutuspalvelut, terveydenhoito- ja sosiaalipalvelut sekä virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut.

Tähän ryhmään kuuluvissa hankinnoissa hankinta suoritetaan pääsääntöisesti tarjouskilpailuna avointa tai rajoitettua menettelyä käyttäen. Neuvottelumenettelyä, kilpailullista neuvottelumenettelyä, puitejärjestelyä ja suorahankintaa ilman tarjouskilpailua käytetään ainoastaan hankintalaista ilmenevin erityisin perustein.

2.1.2 Hankinnat kilpailuttaen

Avoim menettely

Avoimessa menettelyssä kaikki halukkaat voivat tehdä tarjouksen.

Tarjouskilpailusta julkaistaan ilmoitus kansallisessa julkisten hankintojen sähköisessä ilmoituskanavassa(HILMA) siten kuin siitä on erikseen asetuksella säädetty ja kauppa- ja teollisuusministeriön hyväksymissä ilmoituslomakkeissa edellytetty.

Avointa menettelyä käytetään erityisesti silloin, kun hankitaan selkeästi määriteltäviä tuotteita tai palveluita. Hankittavat tuotteet ja palvelut tulee määritellä käyttäen yhteistä kansainvälistä hankintasanastoa eli ns. CPV –koodeja. Nämä ovat löydettävissä mm. Creditan hankintailmoituslomakkeiden käyttöohjeista (www.credita.fi).

Avoimessa menettelyssä mahdollisesti saatavien lukuisten tarjousten johdosta usein on tarkoituksenmukaista ottaa hankinnan ratkaisuperusteeksi hinta, jotta tarjousten käsittely olisi kohtuudella hallittavissa. Käytettäessä valintaperusteena tarjousten kokonaistaloudellista edullisuutta, arviointikriteereitä on syytä olla vain kohtuullinen määrä, jotta avoimessa menettelyssä mahdollisesti saatavien tarjousten runsas määrä on hallittavissa tarjousten vertailuvaiheessa.

Tarjousten tekemiseksi on varattava riittävä aika ottaen huomioon hankinnan laatu, luonne ja laajuus. Ennen saatujen tarjousten käsittelyä arvioidaan tarjouksen jättäneiden yritysten kelpoisuus. Hankintapäätös tehdään saatujen hyväksyttävien tarjousten perusteella tarjouspyynnössä mainituin valintaperustein ja arviointikriteerein.

Rajoitettu menettely

Rajoitetussa menettelyssä tarjouksia pyydetään etukäteen määrätyltä joukolta toimittajia, jotka tarjousta pyydettyä arvioidaan luotettaviksi ja toimituskykyisiksi suorittamaan aiottu hankinta tai muu tehtävä.

Toimittajien löytämiseksi rajoitetusta tarjouskilpailusta julkaistaan ilmoitus kansallisessa julkisten hankintojen sähköisessä ilmoituskanavassa HILMA:ssa siten, kuin siitä on erikseen säädetty tai määrätty edellä avoimen menettelyn yhteydessä mainitulla tavalla. Hankinnasta kiinnostuneiden yritysten tulee ilmoittautua eli jättää osallistumishakemuksensa hankintayksikölle asetettuun määräaikaan mennessä. Osallistumishakemusten jättämistä varten on varattava riittävä aika, joka määräytyy hankinnan luonteen ja laajuuden mukaan.

Tarjouskilpailuun hyväksyttävät toimittajat on valittava niiden osallistumishakemuksen lähettäneiden ehdokkaiden joukosta, jotka täyttävät hankintalain edellyttämät ja hankintayksikön asettamat ominaisuudet ja muut

vaatimukset. Nämä on suhteutettava hankinnan laatuun ja kokoon nähden. Valinnasta tulee tehdä perusteltu viranhaltijapäätös.

Hankintayksikkö voi ennalta rajata niiden ehdokkaiden lukumäärän, joille tarjouspyyntö lähetetään. Lukumäärä tai sitä koskeva vaihteluväli on ilmoitettava hankintailmoituksessa. Tarjoajia on kutsuttava hankinnan kokoon ja laatuun nähden riittävä määrä, vähintään viisi ehdokasta, todellisen kilpailun varmistamiseksi.

Tarjouspyyntöasiakirjat lähetetään hankintayksikön valitsemille ehdokkaille samanaikaisesti. Tarjouspyyntöjä ei saa tällöin toimittaa muille, koska ehdokkaat on jo valittu osallistumishakemusten kautta.

Tarjousten tekemiseksi varattavan ajan tulee olla riittävä ottaen huomioon hankittavan tavaran, palvelun tai urakan luonne.

Erityisin perustein tarjoajien kanssa voidaan avoimessa ja rajoitetussa hankintamenettelyssä käydä hankintaneuvotteluja, joiden tarkoituksena on selventää tai täsmentää tarjouksen sisältöä taikka tilaajan vaatimuksia. Tarjoajien tasapuolinen kohtelu ei kuitenkaan saa vaarantua. Neuvottelut tulee käydä kaikkien tarjousten tekijöiden kanssa, ellei poikkeavaan menettelyyn ole saatujen tarjousten perusteella erityistä syytä. Neuvottelut yksinomaan tarjoushinnan tarkistamiseksi eli **ns. tinkimiskierrokset ovat kiellettyjä.**

Neuvottelumenettely

Poikkeuksellisesti hankinta voidaan suorittaa hankintalaista ilmenevällä **neuvottelumenettelyllä**. Neuvottelumenettely poikkeaa avoimesta ja rajoitetusta menettelystä siinä, että toimittajaa valittaessa sallitaan siirryttäväksi neuvottelumenettelyyn tai neuvottelumenettelyä käytetään itsenäisenä etukäteen ilmoitettuna valintamenettelynä.

Neuvottelumenettelyyn voidaan siirtyä hankintalain 25 ja 66 §:ssä säädetyin edellytyksin esimerkiksi silloin, kun yhtäkään saatua tarjousta ei voida hyväksyä sellaisenaan tai kun muuten on ilmeistä, ettei ilman neuvotteluja päästä tyydyttävään tulokseen. Vastaavasti neuvottelumenettelyyn voidaan siirtyä, jos saadut tarjoukset ylittävät olennaisesti talousarviossa varatut määrärahat ja hankinta aiotaan kuitenkin toteuttaa supistetussa tai muuten muutetussa muodossa. Neuvottelumenettely ei oikeuta poikkeamaan aidosta kilpailutuksesta eikä saatujen tarjousten tasapuolisesta käsittelystä. Päätös neuvottelumenettelyyn siirtymisen tarpeellisuudesta on kilpailussa mukana oleville ilmoitettava ja lopullisessa päätöksenteossa perusteltava.

Neuvottelumenettely itsenäisenä hankintamenettelynä tulee kysymykseen esim. sellaisissa palveluhankinnoissa, joissa tavanmukainen kilpailuttaminen ei ole mahdollista.

Neuvottelumenettely itsenäisenä hankintamuotona, josta julkaistaan ilmoitus, on hankintalain 25 §:n 2 momentin ja 66 §:n mukaan mahdollista erityisin perustein. Neuvottelumenettelyä voidaan käyttää, jos hankittavan palvelun luonne tai asiaan liittyvät riskit eivät poikkeuksellisesti salli etukäteistä kokonaishinnoittelua tai jos hankittava palvelu on luonteeltaan henkinen palvelu (osaamispalvelu), taikka

vakuutus-, pankki- ja sijoituspalvelujen osalta, kun sopimuserittelyä ei voida laatia niin tarkasti, että paras tarjous voitaisiin valita avointa tai rajoitettua menettelyä noudattaen. Vastaavaa menettelyä voidaan käyttää myös rakennusurakoissa laissa säädetyin edellytyksin.

Neuvottelumenettelyssä ei ehdottomasti edellytetä yksityiskohtaista (täydellistä) tarjousta, jos asianomaisen hankinnan kohdalla sellaisen esittäminen on käytännössä suhteellisen vaikeata. Hankittavan tuotteen, palvelun tai urakan sisältö ja sopimuksen reunaehdot tarkentuvat tällöin neuvottelujen yhteydessä.

Hankintalaissa 66 §:ssä sallitaan neuvottelumenettelyn käyttäminen edellä esitettyjen tilanteiden lisäksi erityistapauksissa. Neuvottelumenettely on sallittu ilman erityisiä perusteita kansallisen kynnsarvon ylittävässä, mutta EU-kynnsarvon alittavissa

- tavara- ja palveluhankinnoissa, joiden ennakoitu kokonaisarvo (raja-arvo) on alle 50 000 € (ilman alv:ia) sekä
- rakennusurakoissa, joiden ennakoitu arvon on alle 500 000 € (ilman alv:ia).

Lisäksi hankintayksikkö voi käyttää neuvottelumenettelyä erityisten hankintalain 66 §:ssä ilmenevien edellytysten vallitessa riippumatta edellä mainituista raja-arvoista.

Tyypillisenä esimerkkinä hankinnoista, joissa neuvottelumenettelyn käyttämismahdollisuus toteutuu, mainittakoon osaamispalveluihin liittyvät palveluhankinnat, kuten konsulttien valinnat ja tietoliikenteen edellyttämät hankinnat. Vastaavasti neuvottelumenettely on mahdollista muissakin palveluhankinnoissa, mikäli tehtävän määrittelyä tai tarvittavien laitteiden laatua ja ominaisuuksia ei voida etukäteen riittävän tarkasti määrittellä tai tällainen määrittely on epätarkoituksenmukaista.

Kilpailullinen neuvottelumenettely

Kilpailullinen neuvottelumenettely on perinteisen neuvottelumenettelyn jalostuneempi muoto käytettäväksi monimutkaisissa hankinnoissa. Käytännössä kilpailullinen neuvottelumenettely tulee sovellettavaksi vain poikkeuksellisesti EU-kynnsarvot alittavissa hankinnoissa.

Kilpailullista neuvottelumenettelyn soveltamisen edellytyksistä on säädetty hankintalaissa ja menettelyä käsitellään tarkemmin jäljempänä EU-kynnsarvot ylittävien hankintojen kohdalla.

Puitesopimukset ja puitejärjestelyt

Puitejärjestelynä hankintalaissa tunnettu hankintamenettely vastaa pääsääntöisesti perinteistä puitesopimusten kilpailuttamista. Puitejärjestelyjen mukaiset sopimukset ovat eräänlaisia raamisopimuksia, joiden kaikkia ehdot, kuten suoritemäärät, eivät ole selvillä kilpailuttamisen aikana. Puitejärjestelyä käytettäessä sopimuskauden aikana voidaan tarkistaa esimerkiksi palveluiden tai tuotteiden hinta kilpailuttamalla (ns. minikilpailutus) puitejärjestelyssä mukana olevat yritykset. Puitejärjestelyn kesto saa olla enintään neljä vuotta.

Puitejärjestelyn käytön edellytykset selviävät hankintalaista (65 sekä 31 –32 §).

2.1.3 Hankinnat ilman kilpailuttamista (suora hankinta)

Suorassa hankinnassa hankintayksikkö suorittaa tilauksen ilman tarjouspyyntöä tai tekee hankintapäätöksen tarjouskilpailua järjestämättä vain yhdeltä toimittajalta pyydetyn tarjouksen perusteella.

Suora hankinta on sallittu vain hankintalaista ilmenevin erityisin perustein, joita on tulkittava suppeasti. Suora hankinta on mahdollista mm. silloin, kun vain tietty toimittaja pystyy toteuttamaan hankinnan tai kun ennalta arvaamattoman syyn aiheuttaman kiireen johdosta hankintaa ei ehditä kilpailuttaa. Vastaavasti aikaisempaa hankintaa täydentävä lisähankinta on tietyin edellytyksin mahdollista ilman kilpailutusta. Jos alkuperäisen hankinnan kilpailutus on tehty optioehdoin, voi suora jatkohankintasopimus olla mahdollinen tällä perusteella. Hankinta pakko- ja konkurssihuutokaupasta suorana hankintana on myös asian luonteesta johtuen sallittua.

Suoran hankinnan **yksityiskohtaiset edellytykset ilmenevät hankintalaista.**

Suoraa hankinta saa hankintalain 67§:n sekä 27 ja 28 §:n §:n mukaan käyttää julkaisematta hankintailmoitusta, jos

- avoimessa tai rajoitetussa menettelyssä ei ole saatu lainkaan ehdokkuushakemuksia (osallistumishakemuksia) tai tarjouksia taikka sopivia tarjouksia edellyttäen, että alkuperäisiä sopimusehtoja ei olennaisesti muuteta,
- teknisistä tai taiteellisista taikka yksinoikeuden suojaamiseen liittyvistä syistä ainoastaan tietty toimittaja voi valmistaa tai toimittaa hankittavan tavarän tai palvelun tai ainoastaan tietty urakoitsija voi toteuttaa hankkeen,
- sopimuksen tekeminen suoraan yrityksen kanssa on välttämätöntä hankintayksiköstä riippumattomasta ennalta arvaamattomasta syystä aiheutuneen äärimmäisen kiireen vuoksi,
- tavara valmistetaan tai työ tehdään vain tutkimusta, kokeilua, tuotekehitystä tai tieteellistä tarkoitusta varten eikä valmistus tapahdu teollisesti tai tutkimus- ja kehittämiskustannusten kattamiseksi,
- kysymys on raaka-ainemarkkinoilla noteeratut ja sieltä hankittavat tavarat (raaka-ainepörssi),
- hankinta voidaan tehdä poikkeuksellisen edullisesti esimerkiksi toimittajan liiketoiminnan lopettamisen yhteydessä,
- kysymyksessä on sääntömukaisen suunnittelukilpailun (ideakilpailun) jälkeen tapahtuva suunnittelijan valinta,
- kysymyksessä on tavarahankinnan lisätilaus, palveluhankinnan lisäpalvelu tai lisäurakka alkuperäiseltä toimittajalta, jos toimittajan vaihtaminen aiheuttaisi laista tarkemmin ilmeneviä suhteettoman suuria teknisiä vaikeuksia, lisäkustannuksia ym. Sopimus tavarän lisätoimituksesta saa vain poikkeuksellisesti ylittää kolmen vuoden. Lisäpalveluja tai lisätöitä koskevan sopimuksen kokonaisarvo saa olla enintään 50 % alkuperäisen hankinnan arvosta.

- Kysymyksessä on palveluhankintaa tai rakennustyötä koskeva toisinto, hankintalaissa mainitulla tavalla (hankintaoptiot) kolmen vuoden kuluessa alkuperäisen sopimuksen tekemisestä.

Suora hankinta on hankintalain 67 §:n mukaan sallittu EU –kynnysarvot alittavissa yksittäisissä sosiaali-, terveys- ja koulutuspalvelujen hankinnoissa, jos perinteinen kilpailuttaminen tai toimittajan vaihtaminen olisi ilmeisen kohtuutonta tai erityisen epätarkoituksenmukaista asiakkaan kannalta merkittävän hoito- tai asiakassuhteen turvaamiseksi.

Suora hankinta on erotettava tilauksista, joita hankintayksiköt tai niiden alaiset organisaatioon kuuluvat toimivaltaiset viranhaltijat ja työntekijät tekevät kilpailutettujen puitesopimusten ja –järjestelyjen puitteissa. Tilaukset ovat tällöin jo kilpailutettujen sopimusten täytäntöön panemista eikä itsenäisiä muutoksenhakukelpoisia hallintopäätöksiä.

Tarjouskilpailua ei tarvitse järjestää yhteishankinnassa. Kun hankinta tehdään sellaiselta hankintalain 11 §:n tarkoittamalta yhteishankintayksiköltä, joka on noudattanut hankintalain säännöksiä hankinnan tekemisestä eli jo kilpailuttanut hankinnan.

Päätös suoran hankinnan käyttämisestä on perusteltava, koska tällöin poiketaan hankintalain edellyttämästä kilpailuttamisvelvollisuudesta.

2.2 Hankintamuodot EU –kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa

2.2.1 Yleistä

Hankintalain tarkoittamissa EU-kynnysarvojen ylittävissä hankinnoissa sovelletaan laissa määrättyjä yksityiskohtaisia menettelytapoja ja toiminta-aikoja.

EU-kynnysarvot perustuvat Euroopan parlamentin ja neuvoston hyväksymien hankintadirektiivien pohjalta komission antamaan asetukseen. EU-kynnysarvot vahvistetaan kahden vuoden välein ja ne ovat 1.1.2008 alkaen kunnallishallintoa koskevissa

- tavara- ja palveluhankinnoissa 206 000 euroa (ilman alv:ia) ja
- rakennusurakoissa ja käyttöoikeusurakoissa 5 150 000 euroa ilman alv:ia).

Palveluhankinnoissa tähän ryhmään kuuluvat vain hankintadirektiivien ja hankintalain A liitteen mukaiset palvelut. Liitteen B mukaiset palvelut kuuluvat niiden arvosta riippumatta EU –kynnysarvon alittavia palveluja koskevaan ryhmään, joita on käsitelty edellä kohdassa 2.1.

Erityisalojen hankintalain (sis. vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksikköjen hankinnat) tarkoittamat vastaavat **EU- kynnysarvot** ovat

- ◆ tavara- ja palveluhankinnat 412 000 euroa (ilman alv:ia) ja
- ◆ urakat 5 150 000 euroa (ilman alv:ia).

2.2.2 Hankinnat kilpailuttaen

Avoim menettely

Avoimessa menettelyssä kaikki halukkaat voivat tehdä tarjouksen (HL 24 §). Hankinnasta on ilmoitettava julkisten hankintojen sähköisessä ilmoitusportaalissa.

Avoimessa menettelyssä tarjousajan on oltava vähintään 52 päivää (HL 36 §). Jos hankintayksikkö on aikaisemmin julkaissut ennakoilmoituksen, joka on lähetetty Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistoon viimeistään 52 päivää ja aikaisintaan 12 kuukautta ennen hankintailmoituksen julkaisemista, tarjousaikaa voidaan lyhentää. Lyhennetyn tarjousajan on tällöin oltava riittävän pitkä tarjouspyyntöä vastaavien tarjousten laatimiseksi. Lyhennetyn tarjousajan on kuitenkin oltava vähintään 22 päivää (HL 38 §). Tarjousaikaa voidaan vielä lyhentää seitsemällä päivällä, jos hankintailmoitukset toimitetaan julkaistavaksi sähköisesti. Tarjousajan lyhentäminen edellyttää lisäksi, että ennakoilmoituksessa on annettu kaikki ne avointa menettelyä koskevalta hankintailmoitukselta edellytetyt tiedot, jotka ennakoilmoitusta laadittaessa ovat olleet tiedossa.

Avointa menettelyä käytetään erityisesti silloin, kun hankitaan selkeästi määriteltäviä tuotteita tai palveluita. Lisäksi yleensä edellytetään, että kysymyksessä on hankinta, joka voidaan ratkaista vain hinnan perusteella ja joissa potentiaalisten tarjousten tekijöiden määrä on suuri.

Hankintalaissa mainittu tarjoajien teknisiä, taloudellisia ja muita edellytyksiä koskeva arviointi tapahtuu vasta tarjousten jättämisen jälkeen.

Rajoitettu menettely

Rajoitetussa menettelyssä hankintayksikön on tehtävä hankintailmoitus julkisten hankintojen sähköisessä ilmoitusportaalissa, jotta yritykset saavat tiedon tulevasta hankinnasta. Hankinnasta kiinnostuneiden yritysten tulee ilmoittautua eli jättää ns. osallistumishakemus. Hankintayksikön tulee valita ilmoittautuneiden joukosta ne yritykset, jotka täyttävät hankintayksikön hankintalain mukaisesti asettamat vaatimukset (HL, 8. luku).

Osallistumishakemusten jättämistä varten on varattava vähintään 37 päivää. Osallistumishakemusten jättämiseksi tarkoitettua määräaikaa voidaan vielä lyhentää seitsemällä päivällä, jos hankintailmoitukset toimitetaan julkaistavaksi sähköisesti. Suomessa toteutettu sähköinen ilmoitusjärjestelmä toteuttaa mainitun vaatimuksen, joten käytännössä osallistumishakemusten jättöaika on 30 päivää. Hankintalain 37 §:n tarkoittaman erityisen kiireen vallitessa osallistumishakemukselle varattava aika voi olla vain 15 päivää.

Hankintayksikkö voi rajoitetun menettelyn yhteydessä ennalta rajata niiden ehdokkaiden lukumäärän, joille tarjouspyyntö lähetetään. Lukumäärä tai sitä koskeva vaihteluväli on ilmoitettava hankintailmoituksessa.

Vastaavasti hankintayksikkö voi määritellä ehdokkailta vaaditut omaisuudet noudattaen hankintalaista ilmeneviä perusteita.

Tarjoajia on kutsuttava hankinnan kokoon ja laatuun nähden riittävä määrä vähintään viisi ehdokasta, todellisen kilpailun varmistamiseksi.

Rajoitettua menettelyä käytettäessä tarjousajan on oltava vähintään 40 päivää kirjallisen tarjouspyynnön lähettämistä lukien. Jos hankintayksikkö on aikaisemmin julkaissut ennakoilmoituksen, joka on lähetetty Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistoon viimeistään 52 päivää ja aikaisintaan 12 kuukautta ennen hankintaa koskevan ilmoituksen julkaisemista, voidaan tarjousaikaa lyhentää. Tarjousajan on oltava vähintään 26 päivää. Tarjousajan lyhentäminen edellyttää lisäksi, että ennakoilmoituksessa on annettu kaikki ne rajoitettua menettelyä koskevalta hankintailmoitukselta edellytetyt tiedot, jotka ennakoilmoitusta laadittaessa ovat olleet tiedossa. Hankintalain 37 §:n tarkoittaman erityisen kiireen vallitessa tarjousaika voi rajoitetussa menettelyssä olla vain 10 päivää.

Neuvottelumenettely

Hankinta voidaan erityisin perustein suorittaa hankintalaista ilmenevällä neuvottelumenettelyllä. Neuvottelumenettely poikkeaa avoimesta ja rajoitetusta menettelystä siinä, että toimittajaa valittaessa sallitaan siirryttäväksi neuvottelumenettelyyn tai neuvottelumenettelyä käytetään itsenäisenä etukäteen ilmoitettuna valintamenettelynä. Sen sijaan sattumanvaraisten kesken hankintamenettelyjen käydyt neuvottelut ovat pääsääntöisesti kiellettyjä, koska neuvottelut saattavat johtaa esimerkiksi kiellettyihin tinkimiskierroksiin.

a) Siirtyminen neuvottelumenettelyyn (HL 25 §)

Neuvottelumenettelyyn voidaan siirtyä hankintalain 25 §:ssä säädetyin edellytyksin esimerkiksi silloin kun yhtäkään saatua tarjousta ei voida hyväksyä sellaisenaan tai kun muuten on ilmeistä, ettei ilman neuvotteluja päästä tyydyttävään tulokseen. Vastaavasti neuvottelumenettelyyn voidaan siirtyä, jos saadut tarjoukset ylittävät olennaisesti talousarviossa varatut määrärahat ja hankinta aiotaan kuitenkin toteuttaa supistetussa tai muuten muutetussa muodossa. Neuvottelumenettely ei oikeuta muutoin poikkeamaan aidosta kilpailutuksesta ja alun perin asetetuista hankinnan sisällöllisistä tai sopimusoikeudellisista reunaehdoista eikä saatujen tarjousten tasapuolisesta käsittelystä. Päätös neuvottelumenettelyyn siirtymisen tarpeellisesta päätöksessä perusteltava.

b) Neuvottelumenettely itsenäisenä hankintamuotona (HL 25,2 §)

Neuvottelumenettely itsenäisenä hankintamuotona, josta julkaistaan ilmoitus on hankintalain 25,2 §:n mukaan mahdollista erityisin perustein. Neuvottelumenettelyä voidaan käyttää, jos hankittavan palvelun luonne tai asiaan liittyvät riskit eivät poikkeuksellisesti salli etukäteistä kokonaishinnoittelua tai jos hankittava palvelu on luonteeltaan henkinen palvelu (osaamispalvelu), taikka vakuutus-, pankki- ja sijoituspalvelujen osalta, kun sopimuserittelyä ei voida laatia niin tarkasti, että paras tarjous voitaisiin valita avointa tai rajoitettua menettelyä noudattaen. Vastaavaa menettelyä voidaan käyttää myös rakennusurakoissa tai käyttöoikeusurakan saajan valinnassa laissa säädetyin edellytyksin. Rakennusurakan tulee tällöin olla

käytännössä yleistä hyötyä tuottava tutkimus-, kokeilu tai kehittämishanke, jonka luonne arvioitaisiin tällöin objektiivisin perustein. Tämä on omiaan rajaamaan neuvottelumenettelyn käyttömahdollisuutta.

Teknisiä peruspalveluja (vesi, energia, postipalvelut ja liikenne) koskevan erityisalojen hankintalain mukaan neuvottelumenettely on aina vaihtoehtoinen hankintamenettely avoimen ja rajoitetun menettelyn ohella.

Kilpailullinen neuvottelumenettely

Kilpailullinen neuvottelumenettely on perinteistä neuvottelumenettelyä kehittyneempi käytettäväksi monimutkaisissa hankinnoissa. Sen soveltamisen edellytyksistä on säädetty hankintalain 29 ja 30 §:ssä. Hankittavaa tavaraa, palvelua tai rakennustyötä ei voida aina määritellä niin tarkoin, että tarjouksen tekijät voisivat antaa hankintayksikölle yksityiskohtaisen tarjouksen. Tällaisissa tilanteissa hankintakilpailu voidaan toteuttaa lain tarkoittamalla kilpailullisella neuvottelumenettelyllä. Kilpailuttamisen perustana on hankintayksikön laatima hankinnan tavoitteita ja sisältöä koskeva hankekuvaus, jonka pohjalta kilpailullinen neuvottelumenettely käydään.

Neuvottelut tapahtuvat tässä menettelyssä hankintailmoituksessa ja tarjouspyynnössä (hankekuvauksessa) mainitulla tavalla vaiheittain. Vaiheittaisuus voidaan toteuttaa hankintayksikön päättämällä tavalla hankinnan luonteen ja sisällön mukaisesti. Vaiheittaisuus voi toteutua joko niin, että kilpailuttaminen aloitetaan neuvotteluin tai hankintayksikkö pyytää alustavat tarjoukset kilpailuun valituilta yrityksiltä. Jälkimmäisessä tilanteessa neuvottelut käydään saatujen tarjousten pohjalta. Tässä vaiheessa käytännössä osa ratkaisuehdotuksista voi jo karsiutua kilpailusta.

Neuvottelujen jälkeen hankintayksikön hyväksymän perusratkaisun pohjalta sitä täsmentäen pyydetään uudet lopulliset tarjoukset kuitenkin niin, että kunnioitetaan hankekuvauksessa esitettyjä perusvaatimuksia. Olennaista on, että kilpailuun osallistuvat toimittajat ovat alun perin tietoisia kilpailullisen neuvottelumenettelyn tavoitteista ja kilpailun kulusta. Näin erityisesti sen johdosta, että kyseinen menettely poikkeaa perinteisistä kilpailuttamismenettelyistä.

Puitejärjestely

Puitejärjestelynä hankintalaissa tunnettu hankintamenettely vastaa pääsääntöisesti perinteistä puitesopimusten kilpailuttamista. Puitejärjestelyjen mukaiset sopimukset ovat eräänlaisia raamisopimuksia, joiden kaikki ehdot, kuten suoritemäärät, eivät ole selvillä hankintakilpailun aikana. Puitejärjestelyä käytettäessä sopimuskauden aikana voidaan tarkistaa esimerkiksi palveluiden tai tuotteiden hintaa kilpailuttamalla (ns. minikilpailu) puitejärjestelyssä mukana olevia yrityksiä. Puitejärjestelyn kesto saa olla enintään neljä vuotta.

Puitejärjestelyn käytön edellytyksistä on säädetty hankintalain 31 §:ssä.

2.2.3 Hankinta ilman kilpailuttamista (suora hankinta)

Suorassa hankinnassa hankintayksikkö suorittaa tilauksen ilman tarjouspyyntöä tai tekee hankintapäätöksen tarjouskilpailua järjestämättä vain yhdeltä tai useammalta toimittajalta pyydetyn tarjouksen perusteella.

Suora hankinta on sallittu vain hankintalaista ilmenevin erityisin perustein, joita on tulkittava suppeasti. Suora hankinta on mahdollista mm. silloin, kun vain tietty toimittaja pystyy toteuttamaan hankinnan tai kun ennalta arvaamattoman syyn aiheuttaman kiireen johdosta hankintaa ei ehditä kilpailuttaa. Vastaavasti aikaisempaa hankintaa täydentävä lisähankinta on tietysin edellytyksin mahdollista ilman kilpailutusta. Jos alkuperäisen hankinnan kilpailutus on palveluhankinnassa tai rakennusurakassa tehty optioehdoin, voi suora jatkohankintasopimus olla mahdollinen tällä perusteella. Hankinta pakko- tai konkurssihuutokaupasta suorana hankintana on myös asian luonteesta johtuen sallittua.

Suoran hankinnan yksityiskohtaiset edellytykset ilmenevät hankintalaista.

Suoraa hankintaa saa hankintalain 27 §:n mukaan käyttää julkaisematta hankintailmoitusta, jos

- avoimessa tai rajoitetussa menettelyssä ei ole saatu lainkaan ehdokkuushakemuksia (osallistumishakemuksia) tai tarjouksia taikka sopivia tarjouksia edellyttäen, että alkuperäisiä sopimusehtoja ei olennaisesti muuteta,
- teknisistä tai taiteellisista taikka yksinoikeuden suojaamiseen liittyvistä syistä ainoastaan tietty toimittaja voi valmistaa tai toimittaa hankittavan tavaran tai palvelun tai ainoastaan tietty urakoitsija voi toteuttaa hankkeen,
- sopimuksen tekeminen suoraan yrityksen kanssa on välttämätöntä hankintayksiköstä riippumattomasta ennalta arvaamattomasta syystä aiheutuneen äärimmäisen kiireen vuoksi,
- tavara valmistetaan tai työ tehdään vain tutkimusta, kokeilua, tuotekehitystä tai tieteellistä tarkoitusta varten eikä valmistus tapahdu teollisesti tai tutkimus- ja kehittämiskustannusten kattamiseksi,
- kysymys on raaka-ainemarkkinoilla noteeratut ja sieltä hankittavat tavarat (raaka-ainepörssi),
- hankinta voidaan tehdä poikkeuksellisen edullisesti esimerkiksi toimittajan liiketoiminnan lopettamisen yhteydessä,
- kysymyksessä on sääntömääräisen suunnittelukilpailun jälkeen tapahtuva suunnittelijan valinta,
- kysymyksessä on tavarahankinnan lisätilaus, palveluhankinnan lisäpalvelu tai lisäurakka alkuperäiseltä toimittajalta, jos toimittajan vaihtaminen aiheuttaisi laista tarkemmin ilmeneviä suhteettoman suuria teknisiä vaikeuksia, lisäkustannuksia ym. Sopimus tavaran lisätoimituksesta saa vain poikkeuksellisesti ylittää kolmen vuoden. Lisäpalveluja tai lisätöitä koskevan sopimuksen kokonaisarvo saa olla enintään 50 % alkuperäisen hankinnan arvosta.
- Kysymyksessä on palveluhankintaa tai rakennustyötä koskeva toisinto, hankinta -asetuksessa mainitulla tavalla (hankintaoptiot) kolmen vuoden kuluessa alkuperäisen sopimuksen tekemisestä.

Suora hankinta on erotettava tilauksista, joita hankintayksiköt tai niiden alaiset organisaatioon kuuluvat toimivaltaiset viranhaltijat ja työntekijät tekevät kilpailutettujen puitesopimusten ja -järjestelyjen puitteissa. Tilaukset ovat tällöin jo kilpailutettujen hankintojen ja sopimusten täytäntöön panemista eivätkä enää itsenäisiä muutoksenhakukelpoisia hallintopäätöksiä.

Tarjouskilpailua ei tarvitse järjestää yhteishankinnassa, kun hankinta tehdään sellaiselta hankintalain 11 §:n tarkoittamalta yhteishankintayksiköltä, joka on noudattanut hankintalain säännöksiä hankinnan tekemisestä eli jo kilpailuttanut hankinnan.

Päätös suoran hankinnan käyttämisestä on perusteltava, koska tällöin poiketaan hankintalain edellyttämästä kilpailuttamisvelvollisuudesta.

3 Hankinnoissa ilmoittaminen

3.1 Ilmoittamisvelvollisuudesta

Hankintalain tarkoittamista kynnysarvot ylittävistä hankinnoista on ilmoitettava kansallisesti tai EU:n laajuisesti sen mukaan kuin hankintalaissa ja sen perusteella annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään. Erityisalojen hankintalain tarkoittamissa hankinnoissa ilmoittamisvelvollisuus koskee vain EU –kynnysarvot ylittäviä hankintoja. Ilmoituksina tunnetaan ennakoilmoitus, hankintailmoitus ja jälki-ilmoitus, joilla on nimensä mukaiset tarkoitukset.

Kansallisten kynnysarvojen ylittävistä hankinnoista tulee ilmoittaa sähköisessä ilmoituskanavassa HILMA:ssa (www.hankintailmoitukset.fi). Kansallisissa hankinnoissa ilmoitukseksi riittää kohdassa 3.3. mainittu hankintailmoitus. Tämä onnistuu käytännössä käytettäessä HILMA -kanavaa ja vastattaessa kaikkiin hankintailmoituslomakkeessa esitettyihin kysymyksiin. Hankinnoista voidaan ilmoittaa myös muilla yleisillä tiedonvälitystavoilla, kuten edellä mainituissa pienissä hankinnoissa. Vapaamuotoisia ilmoituksia ei saa kuitenkaan julkaista ennen kuin vastaava ilmoitus on julkaistu HILMA –kanavalla.

HILMA:n ilmoituksesta saa sähköpostiin ilmoitusnumeron, joka on syytä panna muistiin ja kirjata myöhemmin myös hankinnasta tehtävään pöytäkirjaan/ viranhaltijapäätökseen.

EU-kynnysarvot ylittävästä hankinnasta on ilmoitettava EU –alueella, jotta todellisten sisämarkkinoiden tavoite täyttyisi. Näistä hankinnoista on laadittava ja julkaistava **ennakoilmoitus, hankintailmoitus (tarjouspyyntöilmoitus) ja jälki-ilmoitus** sen mukaan kuin hankintalaissa on tarkemmin säädetty. Ilmoitukset laaditaan vahvistettuja vakiolomakkeita ja viitenimikkeitä (CPV) käyttäen sähköisellä ilmoituskanavassa HILMA:ssa, (www.hankintailmoitukset.fi). Ilmoitukset toimitetaan edelleen julkaistavaksi Euroopan unionin virallisen lehden täydennysosassa (S-sarja) sekä TED –tietokannassa. Ilmoitukset julkaistaan HILMA –kanavalla vasta sen jälkeen, kun ne on toimitettu julkaistavaksi EU:n laajuisesti.

Ilmoitusaikoja ja niiden laskemistapaa on käsitelty edellä kohdassa 2.2.2 eri hankintamenettelyjen yhteydessä.

Hankintailmoitusten täyttämiseksi tulee **noudattaa erityistä huolellisuutta**. Hankintailmoitus on ensisijainen suhteessa muihin tarjousasiakirjoihin. Jos muissa tarjousasiakirjoissa ilmoitetut tiedot poikkeavat hankintailmoituksessa ilmoitetusta, pätee se, mitä ilmoituksessa on todettu.

3.2 Ennakoilmoitus/Kausi-ilmoitus

Hankintayksikön on laadittava ja julkaistava EU- kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa ennakoilmoitus/kausi-ilmoitus varainhoitovuonna toteutettaviksi suunnitelluista tavarahankinnoista ja ns. ensisijaisista palveluhankinnoista (A-liite) tuoteryhmittäin sekä olennaiset tiedot kynnysarvon ylittävistä rakennushankkeista, siten kuin hankintalaissa ja –asetuksessa edellytetään.

Ennakoilmoituksen merkitys hankintayksikön kannalta on lähinnä siinä, että ilmoituksen tekeminen mahdollistaa lyhemmän hankintailmoitusajan.

3.3 Hankintailmoitus

Hankintayksikön, joka aikoo hankkia tavaraa, palveluja tai toteuttaa rakennushankkeen on julkaista hankintailmoitus, jossa hanke on yleisellä tasolla yksilöity. Hankintailmoituksessa todetaan hankintaa koskevia keskeiset asiat, kuten tiedot hankintayksiköstä, hankittavasta tuotteesta, valintaperusteesta, hankinnan ajankohdasta ja hankintamenettelystä. Viimeksi mainitun kohdalla ilmoitetaan aiotaanko käyttää avointa, rajoitettua, neuvottelumenettelyä, kilpailullista neuvottelumenettelyä, puitejärjestelyä tai muuta sallittua hankintamenettelyä.

Hankintailmoituksella käynnistetään varsinainen tarjouskilpailu avoimessa menettelyssä ja osallistumishakemusten jättäminen rajoitetussa menettelyssä, neuvottelumenettelyssä, kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä ja puitejärjestelyssä. Hankintaa koskevat yksityiskohtat ilmenevät tarjouspyyntöasiakirjoista.

Hankintailmoitusten tekemisestä on hankintalaissa ja –asetuksessa samoin kuin sähköistä ilmoituskanavaa koskevassa HILMA – kanavan käyttöä koskevissa ohjeissa yksityiskohtaiset menettelytapaohjeet (www.hankinnat.fi). Hankintailmoitusten käyttöä on käsitelty tarkemmin tässä ohjeessa kunkin hankintamenettelyn yhteydessä.

3.4 Jälki-ilmoitus

Hankintayksikön on lähetettävä EU- kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa voittaneesta tarjouksesta jälki-ilmoitus lain edellyttämässä määräajassa. Jälki-ilmoituksen kautta EU:n kilpailuviranomaisilla on mahdollisuus seurata sisämarkkinoiden toimivuutta.

Jälki-ilmoitus tulee tehdä myös hankintalain B –liitteen tarkoittamista ns. toissijaisista palveluista, kun hankinnan arvonlisäveroton arvo ylittää EU:n kynnysarvon. Näin siitä huolimatta, että kyseisistä hankinnoista ei tarvitse tehdä hankintailmoitusta.

Jälki-ilmoitus ei saa sisältää tietoja, joiden julkaiseminen olisi yleisen edun vastaista tai saattaisi vaarantaa liiketietojen säilymistä luottamuksellisina.

4 Tarjouspyyntömenettely ja hankintakilpailu

4.1 Tarjousten pyytämisen yleiset periaatteet

Hankintojen kilpailuttamisen onnistumisen perusedellytyksenä on, että hankintayksikköä edustava tilaaja on selvittänyt itselleen tulevan hankinnan sisällön ja sen vaikutuksen hankintayksikön toimintoihin. Ennen tarjouspyynnön lähettämistä hankintayksikön on hankinnan sisällön määrittämisen lisäksi varmistettava, että kaikki hankinnan keskeiset osatekijät on mietitty valmiiksi. Hankintakilpailun aikana hankkeen sisältöä ei voida pääsääntöisesti enää muuttaa, lukuun ottamatta kilpailullista neuvottelumenettelyä. Eri asia on, että kilpailutettava hankinta peruuntuu toistaiseksi tai kokonaan. Kysymys on tällöin hankinnan keskeyttämisestä.

Tilajalla on oikeus määrätä hankinnan sisältö määrän, laadun ja muiden tyypillisten tavaran, palvelun tai urakan laatua koskevan seikan osalta. Tehtävän sisällön määrittely tapahtuu asian luonteesta johtuen toisistaan poiketen eri toimialoilla. Selkeintä ja yksinkertaisinta tehtävän määrittely on yleensä tavarahankinnoissa ja monimutkaisinta palveluhankinnoissa ja urakoissa. Tehtävän määrittelyssä on pyrittävä hyödyntämään toimialakohtaisia vakiintuneita käytäntöjä. Tavallisuudesta poikkeavien hankkeiden suunnittelussa ja kilpailuttamisessa on tarpeen mukaan käytettävä hyväksi ulkopuolista asiantuntemusta.

Hankinnan sisällön kohdalla on erityisesti otettava huomioon kilpailuneutraalisuus. Tällöin varmistettava, että kilpailutettavaa tehtävää ei määritellä siten, että se suosisi jotain markkinoilla toimivaa yritystä tai muuta toimijaa.

Tarjouspyyntö tehdään kynnsarvot ylittävissä hankinnoissa aina kirjallisena. Tarjouspyyntöön sisältyvät yksityiskohtaiset määräykset voidaan tarvittaessa kirjata tarjouspyynnön liitteenä oleviin asiakirjoihin, kuten erilliseen hankintaohjelmaan tai –suunnitelmaan hankinnan luonteesta ja sisällöstä riippuen. Rakennushankkeiden kohdalla tekninen määrittely toteutetaan mm. piirustuksin ja työselostuksin. Muut sopimusmääräykset ilmenevät urakkaohjelmasta ja muista yleisten sopimusehtojen (YSE 98) tarkoittamista kaupallisista asiakirjoista.

Tarjouspyyntö lähetetään samanaikaisesti ja samansisältöisenä kaikille ehdokkaille. Avoimessa menettelyssä tarjouspyyntöasiakirjat luovutetaan kuitenkin sitä mukaa kuin ehdokkaat pyytävät niitä hankintayksiköltä.

Tarjousaikana välttämättömiksi ilmenneet lisäykset ja muutokset tarjouspyyntöasiakirjoihin tai tarjousajan pidentäminen ilmoitetaan vastaavasti kaikille, joilta tarjous on pyydetty.

Tarjouspyyntöön sisällytetyt kaupalliset (juridis- taloudelliset) ja tekniset vaatimukset on laadittava niin selviksi, että tarjouksentekijät voivat niiden perusteella tehdä mahdollisimman yksiselitteisen tarjouksen ja että tarjoukset saadaan keskenään vertailukelpoisiksi. Kynnsarvot ylittävissä hankinnoissa hankintayksikön on lisäksi

otettava huomioon hankintalaissa asetetut tarjouspyyntöä koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset.

Valintaperuste (kokonaistaloudellisuus tai hinta), jota sovelletaan hankintapäätöstä tehtäessä on mainittava hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä.

Yksityiskohtaiset valintaperusteet eli –kriteerit on EU- kynnysarvoja pienemmissä hankinnoissa ristiriitojen välttämiseksi tarkoituksenmukaista ilmoittaa vasta tarjouspyynnössä, koska hankinnan sisältö tarkentuu hankkeen edetessä. Tästä menettelystä on kansalliset kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa ilmoitettava jo hankintailmoituksessa.

Hankintayksikön on kiinnitettävä huomiota siihen, että hankintailmoituksessa ja sitä ajallisesti seuraavan tarjouspyynnön sisältö eivät muodostu ristiriitaiseksi. Tällaisessa tilanteessa asia tulkitaan siten, että **hankintailmoituksen määräys menee tarjouspyynnön edelle**. Tämän johdosta hankintailmoitukseen ei olisi syytä sisällyttää yksityiskohtaista tietoa sellaisista hankintaan liittyvistä asioista, jotka käytännössä selviävät lopullisesti vasta hankintailmoituksen tekemisen jälkeen.

4.2 Tarjouspyynnön sisältö (HL 41 §)

Tarjouspyyntö on hankintaa koskevan kilpailutuksen keskeisin asiakirja.

Tarjouspyynnön sisältö määräytyy hankittavan tavarahan, palvelun tai rakennusurakan kohdalla eri tavalla. Myös hankkeen taloudellinen arvo vaikuttaa asiakirjojen sisältöön. Erityisesti EU-kynnysarvot ylittävissä hankkeissa hankintailmoitukseen ja tarjouspyyntöön sisältöön on kiinnitettävä riittävää huomiota.

Tarjouspyynnössä on hankinnan luonteesta, laadusta ja arvosta riippuen ilmoitettava esimerkiksi:

- 1) tiedot hankintayksiköstä;
- 2) hankinnan sisältö eli hankittavien tavaroiden ja palvelujen määrä ja erityisominaisuudet samoin kuin rakennustyön tekninen sisältö. Hankinnan sisältöön liittyy toimitukselta edellytettävät laatuvaatimukset;
- 3) sovellettava hankintamenettely (avoin, rajoitettu, neuvottelumenettely jne.)
- 4) ilmoitus toimittajien kelpoisuusvaatimuksista ja sen osoittamiseksi vaadittavista asiakirjoista (luettelo ko. asiakirjoista)
- 5) tarjouksen valintaperusteet (kokonaistaloudellisesti edullisin/halvin tarjous) ja yksityiskohtaiset valintakriteerit
- 6) voidaanko kokonaistarjouksen lisäksi tehdä osatarjouksia tai vaihtoehtoisia tarjouksia
- 7) vaatimus huolto- ja käyttöohjeista sekä koulutuksesta, joiden tulee sisältyä tarjoukseen
- 8) mahdollisten varaosien saantimahdollisuudet, tuotteen huolto- ja korjausmahdollisuudet ym.
- 9) hankinnan toimitusaika ja paikka (paikat)
- 10) määräaika tarjouksen jättämiselle sekä osoite, johon tarjous on toimitettava samoin kuin tarjoukseen merkittävä tunnus
- 11) kuinka pitkään tarjouksen pitää olla voimassa
- 12) maksuehdot ja mahdolliset vakuudet

- 13) edellytetäänkö tarjoukselta kiinteää hintaa vai hyväksytäänkö myös hinnanmuutosperusteeseen sidottu hinta, jolloin sidonnaisuus ilmoitettava tarjouspyynnössä
- 14) vakuuttamisvelvollisuus
- 15) asiakirjoista mahdollisesti perittävä maksu
- 16) tarjouksen laatimiskieli sekä kieli tai kielet, jota sopimusta sovellettaessa käytetään
- 17) sovellettavat toimialakohtaiset yleiset sopimusehdot (YSE, KSE, JYSE, VYSE jne)
- 18) sopimukseen sovellettava laki (noudatetaan Suomen lakia)
- 19) erimielisyyksien käsittelypaikka, yleisen alioikeuden nimi (Kajaanin käräjäoikeus)
- 20) EU -kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa viittaus mahdollisesti julkaistuun ennako- ja hankintailmoitukseen

4.3 Valintaperusteiden ja arviointikriteereiden asettaminen

Tarjouspyynnössä on mainittava hankintapäätöstä tehtäessä sovellettava **valintaperuste**, kokonaistaloudellinen edullisuus tai tarjouksen hinta (HL 62,3 § sekä 69 ja 71 §). Mikäli valintaperusteena on tarjousten kokonaistaloudellinen edullisuus, tarjouspyynnössä on yksilöitä asiaa osoittavat **vertailu- eli arviointiperusteet** (arviointikriteerit). Kokonaistaloudellisina arviointiperusteina voivat olla mm. tuotteen hinta, toimitusaika, valmistumispäivä, käyttökustannukset, ympäristöystävällisyys jne. Valintaperustetta ja sitä ilmentäviä arviointikriteereitä ei saa muuttaa tai lisätä hankintaprosessin aikana.

EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa valinta- ja vertailuperusteisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Käytettäessä valintaperusteena kokonaistaloudellista edullisuutta, vertailuperusteet ja niiden suhteellinen painotus on ilmoitettava hankintailmoituksessa tai tarjouspyyntöasiakirjoissa.

Asiakirjojen ristiriitaisuuksien välttämiseksi valintakriteerit on käytännössä syytä esittää yleensä vasta tarjouspyyntöasiakirjoissa, koska tilaajan tarpeet tarkentuvat hankinnan edetessä. Arviointikriteereiden painoarvot voidaan ilmaista myös ilmoittamalla kohtuullinen vaihteluväli. Jos vertailuperusteiden suhteellisen painotuksen ilmaiseminen ei ole perustellusti mahdollista, vertailuperusteet on ilmoitettava tärkeysjärjestyksessä. EU-kynnysarvon ylittävien hankintojen kohdalla tulee hankintalaista aina varmistaa yksityiskohtaiset vaatimukset.

Hankintatapahtumassa ehdokkaiden tai tarjoajien kelpoisuuden arviointi ja toisaalta tarjoajien jättämien tarjousten arviointi on erotettava toisistaan. Tarjoajien kelpoisuuteen viittaaminen laadullisena tekijänä ei ole EU-kynnysarvot ylittäviä hankintoja koskevassa rajoitetussa menettelyssä mahdollista osallistumishakemusten käsittelyn jälkeen. Poikkeuksena ovat tilanteet, joissa yritys on tarjousten vertailun jälkeen todistettavasti menettänyt kelpoisuutensa.

Kansallisen kynnysarvon ylittävissä, mutta EU-kynnysarvot alittavissa hankinnoissa valintaperusteiden kohdalla voidaan noudattaa soveltuvin osin vastaavia perusteita kuin edellä mainittu. Tällainen menettely on usein myös suositeltavaa, koska se todellisuudessa helpottaa tarjousten vertailua.

EU-kynnysarvot alittavissa hankinnoissa kokonaistaloudelliset vertailuperusteet voidaan kuitenkin ilmoittaa tarvittaessa vain tärkeysjärjestyksessä ilman painoarvoja. Tähän ryhmään kuuluvissa palveluhankinnoissa ja urakoissa vertailuperusteina voidaan hankintalain 72 §:n mukaan käyttää myös hankinnan toteuttamisessa tarvittavaa tarjoajien kelpoisuuden vähimmäisvaatimukset ylittävää laadunhallintaa, pätevyyttä, kokemusta ja ammattitaitoa.

Tarjouspyyntöön voidaan sisällyttää tarjousten arvioinnissa käytettävän vertailutaulukon pohja, josta ilmenee eri arviointiperusteet (valintakriteerit) ja haluttaessa niiden suhteellinen painotus. Menettely selkeyttää tarjousten tekijöille tilaajan tarkoituksen ja se helpottaa samalla tilaajan tulevaa arviointia ja valintaa koskevan pöytäkirjan laadintaa.

4.4 Määräajat

Toimittajan, joka haluaa osallistua tarjouskilpailuun kynnysarvot ylittävissä hankkeissa, tulee avointa hankintamenettelyä lukuun ottamatta ilmoittaa halukkuutensa asiaan **jättämällä osallistumishakemus** hankintayksikön asettamassa määräajassa.

Tarjouksen jättämiselle on asetettava **määräaika**. Määräajan päättyminen ilmoitetaan päivämääränä ja kellonaikana.

Osallistumishakemuksen ja tarjouksen jättämiselle varattavan määräajan vähimmäisedellytyksistä on EU-kynnysarvot ylittävien hankintojen osalta erikseen säädetty hankintalaissa. Muissa hankinnoissa tarjouksen tekemiseen on varattava riittävä aika, jonka pituus määräytyy hankkeen luonteen mukaisesti.

Mikäli tarjousten tekemiseksi on tilaajasta johtuvasta syystä (esim. virhe tai puute tarjouspyyntöasiakirjoissa) aiheellista myöntää **lisäaikaa**, siitä on ajoissa ilmoitettava kaikille, joilta tarjous on pyydetty.

Määräajan jälkeen jätetyt tarjoukset on **hylättävä**.

Tarjouspyynnössä on ilmoitettava aika, jonka **tarjouksen tulee olla voimassa** sen jättämisaian päättymisestä. Tätä arvioitaessa on otettava huomioon tarjousten vertailun, päätöksenteon, pöytäkirjan valmistumisen, päätöksen tiedoksi antamisen tarvittavan ajan vaatima aika.

4.5 Ehdokkaiden ja tarjoajien valinta

Hankintoihin liittyvä ehdokkaiden ja tarjoajien hyväksyminen tai sulkeminen pois kilpailusta tapahtuu eri tavoin hankintamenettelyn luonteesta riippuen. Toimittajien soveltuvuuden eli kelpoisuuden arviointi merkitsee sen selvittämistä, onko toimittajalla tekniset, taloudelliset tai muut edellytykset hankinnan toteuttamiseksi. Soveltuvuuden arvioinnin yksityiskohtaiset perusteet on määritelty hankintalaissa. EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa asiaa koskevat yksityiskohtaiset määräykset ovat HL:n 52 – 59 §:ssä. Vastaavia perusteita noudatetaan soveltuvin osin myös kansalliset kynnysarvot ylittävissä hankkeissa (71 §).

Avoimessa menettelyssä, jossa kaikki halukkaat voivat tehdä tarjouksen, tarjouksen tekijöiden soveltuvuus eli kyky toteuttaa hankinta arvioidaan vasta tilaajan saatua tarjoukset. Tarjoajien kelpoisuuden tarkistaminen ja tarjouksen arviointi tehdään siis tosiasiallisesti samassa yhteydessä, mutta siten, että ensin tarkistetaan tarjoajan kelpoisuus.

Rajoitettussa menettelyssä hankintayksikkö päättää ensiksi osallistumishakemuksen jälkeen, ketkä ilmoittautuneista ovat kelpoisia kilpailun kohteena olevan hankkeen toteuttajiksi. Tarjoajien valinnassa noudatetaan vastaavia periaatteita kuin avoimessa menettelyssä. Varsinaiset tarjoukset pyydetään kilpailuun valituilta toimittajilta siten kuin hankintamenettelyjä koskevassa kohdassa on todettu. Yritystä, jolta on kelpoisuuden arvioinnin jälkeen pyydetty tarjous, ei saa kelpoisuuteen vedoten enää sulkea pois kilpailusta ellei yrityksen kelpoisuutta koskevat ominaisuudet ole olennaisesti heikentyneet tarjouspyynnön jälkeen.

Hankintayksikkö voi ehdokkaiden ja tarjoajien kelpoisuuden selvittämiseksi pyytää näiltä **todistuksia tai selvityksiä** suorituskelpoisten yritysten valitsemiseksi hankintalaista ilmenevällä tavalla. Asiaa koskevat vaatimukset on suhteutettava hankkeen laadun ja koon mukaisesti.

Teknisen suorituskyvyn osoittamiseksi voidaan vaatia esimerkiksi luettelo tarjoajan aikaisemmista kyseisen hankkeen toteuttamisedellytysten kannalta merkittävistä toimituksista (**referenssiluettelo**), selvitys tarjoajan henkilö- ja muista resursseista, selvitys toimittajan laadunvalvonnasta tai hankittavaa tavaraa koskevia näytteitä tai selostuksia.

Euroopan talousalueella jäsenvaltioiden virallisiin toimittajarekistereihin hyväksytyt toimittajat voivat osoittaa taloudelliset ja tekniset edellytyksensä rekisteröintiä koskevalla asiakirjalla.

EU- kynnysarvot ylittävien hankintojen kohdalla hankintalaissa on eroteltu tilanteet, joissa ehdokas tai tarjoaja on **ehdottomasti suljettava** pois kilpailuista (HL 53 §). Syyinä on tällöin lähinnä talousrikollisuus. Ehdottomista sulkemistilanteista hankintalaissa erotetaan tapaukset, joissa pois sulkeminen on hankintayksikön harkinnassa (HL 54 §). Yritysten harkinnanvarainen sulkeminen tulee tehdä hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti.

EU – kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa hankintayksikön tulee jo hankinta-ilmoituksessa todeta ne toimittajien soveltuvuutta koskevat harkinnanvaraiset vähimmäisvaatimukset, jotka niiden tulee täyttää uhalla, että toimittaja suljetaan pois kilpailusta (HL 56,2 §). EU-kynnysarvot alittavissa hankinnoissa sulkemisperiaatteista voidaan ilmoittaa vasta tarjouspyynnössä (HL 69 §).

Ehdokkaan tai tarjoajan sulkeminen kilpailusta voi harkinnanvaraisten sulkemisperusteiden kohdalla toteutua esimerkiksi seuraavien edellytysten vallitessa:

- toimittaja on konkurssissa tai
- toimittaja on päätetty asettaa selvitystilaan
- toimittaja on tuomittu ammattinsa harjoittamiseen liittyvästä lainvastaisesta teosta
- toimittaja on ammatinharjoittamisessaan syylistynyt vakavaan virheeseen

- toimittaja on laiminlyönyt verojen ja lakisääteisten sosiaalimaksujen (esim. eläkevakuutusmaksujen) suorittamisen
- toimittaja on osoittanut epäluotettavaksi antamalla vääriä tietoja hankintayksikölle tarjouksentekijän luotettavuuden arvioimiseksi.

Ehdokkaan tai tarjoajan sulkemisesta kilpailusta on tehtävä hallinnollinen päätös joko heti tai lopullisen valintapäätöksen yhteydessä. Se, milloin päätös annetaan ehdokkaalle tai tarjoajalle tiedoksi, on ratkaistava hankkeen luonteen perusteella. Ratkaisun tulee ilmetä viimeistään lopullisesta hankintapäätöksestä, jotta asianosaisella on mahdollisuus tarvittaessa hakea muutosta päätökseen.

Ehdokas tai tarjoaja voidaan sulkea pois kilpailusta myös tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) eli tilaajavastuulain mukaisin perustein. Lailla pyritään torjumaan ns. harmaita markkinoita. Kilpailusta sulkeminen voi tapahtua tilaajavastuulaissa mainituin perustein, jos asiasta on mainittu tarjouspyyntöasiakirjoissa.

Tilaajavastuulain mukaan tilaajat, kuten hankintayksiköt ovat velvollisia vaatimaan tarjouskilpailun voittaneelta yritykseltä kilpailun ehdoista riippumatta viimeistään ennen sopimuksen allekirjoittamista tilaajavastuulaissa mainitut tiedot yhteiskunnallisten velvoitteiden täyttämistä, kuten verojen maksamisesta ja sosiaaliturvamaksujen suorittamisesta. Vastaavasti tilaaja on velvollinen selvittämään, mitä työehtosopimusta sopimuksen tarkoittaman työn toteuttamisessa sovelletaan. Työehtosopimusta koskevia tietoja lukuun ottamatta tilaajavastuulain velvoitteet limittyvät hankintalain 54 §:n tarkoittamien harkinnanvaraisten kilpailusta pois sulkemista koskevien periaatteiden kanssa.

4.6 Tarjousten vastaanotto ja avaaminen

Saapuneet tarjoukset **kirjataan** tai niiden päällykseen merkitään tarjouksen **saapumisaika** ja vastaanottaja. Tietoteknisin menetelmin tehtyjen tarjousten vastaanotto on järjestettävä siten, ettei tarjousehtojen salaisuutta vaaranneta. Näin saadut tarjoukset on suljettava kirjekuoreen (telefaksit) tai muutoin varmistettava tietovuodot kesken asian käsittelyn.

Tarjoukset **säilytetään avaamattomina** niiden avaamistilaisuuteen saakka. Myös avaamistilaisuuden jälkeen on huolehdittava siitä, että tarjoukset niihin kuuluvine hankintapäätöksen kannalta oleellisine liitteineen säilytetään huolellisesti.

Tarjoukset **avataan ilman julkisuutta** hankintayksikköä edustavien henkilöiden toimesta ("virkamiestiimissä") mahdollisimman pian tarjousajan päätyttyä. Avaustilaisuuteen osallistuu vähintään kaksi (2) hankintaa valmistelleen yksikön valitsemaa henkilöä. Avaustilaisuudesta tulee laatia **avauspöytäkirja**, jonka liitteenä on saadut tarjoukset, jotka varmistetaan vielä läsnäolevien nimikirjoituksilla, päivämäärällä ja kellonajalla sekä tarjouksista tehty luettelo.

Avaustilaisuuden yhteydessä saatuja tarjousta koskevia tietoja ei tulisi julkistaa ennen lopullisen hankintapäätöksen tekemistä, jotta tarjousten jatkokäsittely ja mahdolliset välttämättömät täydentävät neuvottelut voidaan suorittaa ilman sivuvaikutteita.

Valtion toimesta asuntolainoitettujen samoin kuin eräiden muiden valtion lainoittamien rakennuskohteiden toteuttamista koskevat tarjoukset on **avattava julkisesti**, jos erityismääräykset tai viranomaisen avustuspäätöksen ehdot sitä edellyttävät.

4.7 Tarjousten hylkääminen

Hankinnasta päättävällä on oikeus hyväksyä tai hylätä saadut tarjoukset hankintalain mukaisin perustein.

Tarjous on hylättävä:

1. jos se on tarjouspyynnön **vastainen**
2. jos tarjoushintaa ei ole annettu yksiselitteisesti tai tarjouksessa ei ole esitetty vaadittuja hintaerittelyjä (**yksikköhinnat.**)
3. jos tarjouksentekijä on tarjousmenettelyssä toiminut vilpillisesti taikka muuten lain tai hyvän kauppataivan vastaisesti,
4. jos tarjous on **saapunut määräajan päättymisen jälkeen**. (Myöhästynyt, mutta ennen avaustilaisuutta saapunut tarjous voidaan kuitenkin ottaa huomioon kansallisen kynnsarvon alittavissa hankinnoissa)

Lisäksi tarjoukset **voidaan hylätä**, jos

1. jos kaikki tarjoukset ylittävät olennaisesti tarkoitukseen varatut määrärahat tai hankinta osoittautuu tarpeettomaksi,
2. jos tarjoushintaa on niin alhainen, että on ilmeistä, ettei hankintaa myyjän taloudelliset edellytykset huomioon ottaen voida tarjouksen mukaisesti täyttää. Tarjousten hylkääminen alhaisen tarjouksen johdosta edellyttää kynnsarvot ylittävissä hankinnoissa hankintalaista selviävällä tavalla yksityiskohtaista menettelyä (HL 63 §).

4.8 Tarjousten arviointi ja toimittajan valinta

Hyväksytyt tarjoukset on vertailtava tarjouspyyntöön sisältyvien kaikkien ehtojen mukaisesti. Tarjouksia vertailtaessa **ei** saa ottaa mukaan **uusia arviointiperusteita**, joita ei ole mainittu tarjouspyyntöasiakirjoissa.

Tarjouksia vertailtaessa on yleensä syytä tehdä **vertailutaulukko**, jotta eri arviointiperusteiden pisteytys muistetaan tehdä jokaisen tarjoajan kohdalta kaikkien tarjouspyynnössä mainittujen vertailukriteerien osalta. Vertailutaulukon pohja voidaan esittää jo tarjouspyynnössä. Vertailuperusteiden käyttö on perusteltava ellei asia ilmene yksiselitteisesti vertailutaulukosta.

Tarjoukset on käsiteltävä niin hyvissä ajoin, että tarjouksen hyväksyminen voidaan saada tarjouksentekijän tietoon tarjouksen voimassaoloaikana. Mikäli tarjousten käsittely lykkääntyy, tarjousten tekijöiltä on riittävän ajoissa tiedusteltava, ovatko ne valmiit **jatkamaan tarjouksen voimassaoloaikaa** hankintayksikön ehdottamaan uuteen päivämäärään saakka.

Tarjouksista on hyväksyttävä joko se, joka asianomaista hankintaa koskevan valintaperusteen mukaan on **kokonaistaloudellisesti edullisin** tai se, joka on hinnaltaan **halvin**. Kokonaistaloudellista valintaperustetta käytettäessä on

sovellettava kaikkia hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä mainittuja vertailuperusteita.

4.9 Hankintapäätös ja sen kirjaus

Hankintapäätöksen tekee se toimielin tai viranhaltija/työntekijä, jolle on johtosäännössä (delegointi) tai sen perusteella tehdyllä hallinnollisella päätöksellä (subdelegointi) annettu päätösvalta hankinta-asiassa.

Hankinta-asioissa pöytäkirja/viranhaltijapäätös on laadittava siten, että siitä ilmenee hankintatapahtuman keskeiset vaiheet. Hyvä pöytäkirja/viranhaltijapäätös liitteineen antaa myös tarjouksen tekijöille vastauksen hankintatapahtumasta kokonaisuudessaan. Muutoksenhakutilanteessa pöytäkirja/viranhaltijapäätös antaa selkeän kuvan hankinnasta hankintalain mukaisille muutoksenhakuelimille eli markkinaoikeudelle ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Hankintapäätös voidaan saattaa myös oikaisuvaatimuksin kaupungin toimielimen tutkittavaksi, jolloin pöytäkirjalla/viranhaltijapäätöksellä on vastaava merkitys.

Pöytäkirjaan/viranhaltijapäätökseen on aiheellista sisällyttää yleiskuvaus hankintatapahtumasta. Pöytäkirjauksen/viranhaltijapäätöksen laajuuteen ja ulkoiseen muotoon vaikuttaa mm. se, missä määrin tapahtumatietoja sisällytetään suoraan pöytäkirjaan/viranhaltijapäätökseen ja missä määrin sen liitteisiin.

Pöytäkirjasta/viranhaltijapäätöksestä, joka toimitetaan tarjouskilpailuun osallistuneille tarjoajille, tulisi hankinnan luonteesta ja laajuudesta riippuen ilmetä mahdollisuuksien mukaan mm. seuraavat asiat tarvittavin perusteluin:

- hankinnan yleiskuvaus
- hankittava tavara, palvelu tai rakennustyö
- käytetty hankintamenettely
- miltä yrityksiltä tarjouksia on pyydetty
- ketkä ovat antaneet tarjouksen
- tarjousten avaustilaisuuden luonne
- tarjoajien kelpoisuus
- yritysten mahdollinen sulkeminen kilpailusta
- tarjousten tarjouspyynnön mukaisuus/ mahdollinen hylkääminen
- tarjouksia koskeva tarkistusneuvottelu, jos sellainen on pidetty
- tarjousten vertailu mahdollisine vertailutaulukoineen
- voittaneen tarjouksen valinta perusteluineen tarjouspyynnössä esitetyn valinta- ja arviointiperustein
- HILMA:n hankintailmoitusnumero
- mahdolliset muut perustelut
- maininta sopimuksen syntymisajankohdasta
- muutoksenhakuohjeet (markkinaoikeus ja oikaisuvaatimuksen käsittelevä toimielin).

5 Sopimusten tekovaihe

5.1 Sopimuksen tai tilauksen tekeminen

Hankinnasta tehtävä sopimus tehdään noudattaen sopimuksen tekemistä koskevia voimassa olevia yksityisoikeudellisia säännöksiä kuten oikeustoimilakia. Hankintalaki edellyttää, että lainavoimaisen hankintapäätöksen jälkeen laaditaan kirjallinen sopimus. Sopimus syntyy oikeustoimilain mukaan tilaajan ja tarjouksentekijän välille välittömästi sen jälkeen, kun tarjouksen tekijä on saanut todisteellisesti tiedon tehdystä päätöksestä. Näin siitä riippumatta, onko sopimus esimerkiksi allekirjoitettu tai käyttäkö ylempi toimielin asiassa kuntalain 51 §:n mukaisesti otto-oikeutta tai onko päätös saanut lainvoiman.

Julkisissa hankinnoissa on käytännössä aiheellista toimia niin, että hankintasopimus syntyy vasta sopimuksen allekirjoittamisella. Oikeustoimilain edellä mainitusta sopimuksen yleistä syntymisajankohtaa koskevasta pääperiaatteesta voidaan selkeyden vuoksi poiketa esimerkiksi siten, että tarjouspyyntöasiakirjoissa, hankintapäätöksessä tai tarjouksen hyväksymisilmoituksessa mainitaan ajankohta, jolloin sopimus katsotaan tilaajan ja tuottajan välillä syntyvän.

Käytännössä sitovan sopimuksen syntymisen ajankohdaksi voidaan ilmoittaa esimerkiksi kirjallisen sopimuksen allekirjoittaminen. Muina vaihtoehtoisina ajankohtina, joita tulee kuitenkin käyttää vain poikkeuksellisesti, voidaan käyttää esimerkiksi päätöksen lainvoimaisuutta, rahoitusta koskevan ratkaisun saamisilmoitusta, rakennushankkeissa rakennus- tai ympäristöluvan lainvoimaisuutta jne.

EU- kynnysarvon ylittävässä hankinnoissa päätöksen täytäntöönpanoon, kuten kirjallisen sopimuksen tekemiseen ei saa ryhtyä ennen kuin on kulunut 7 päivää muutoksenhakuajan päättymisestä markkinaoikeudessa (karenssiaika).

Hankintasopimusten ollessa yksityisoikeudellisia sopimuksia, hankintojen kilpailuttamiseksi ja sopimusten laatimisen helpottamiseksi niiden yhteydessä voidaan käyttää alan yleisiä sopimusehtoja, kuten julkisten hankintojen yleisiä sopimusehtoja JYSE 1994, rakennusurakan yleisiä sopimusehtoja YSE 1998, konsulttitoiminnan yleisiä sopimusehtoja KSE 1995, valtion tietokonehankintojen yleisiä sopimusehtoja VYSE tai IT-2000 ja muita asianomaista hankintatehtävää koskevia sopimusehtoja.

5.2 Ennakot

Myyjälle voidaan poikkeuksellisesti myöntää ennakkoa suoritettavasta maksusta. Ennakko on sovittava hankinnan lopullisesti osamaksuksi ja sille on tarvittaessa vaadittava riittävä vakuus.

5.3 Vakuudet

Hankintasopimuksen velvoitteiden täyttämiseksi hankintayksikkö voi tarvittaessa vaatia vakuuden. Tästä pitää olla maininta jo tarjouspyyntöasiakirjoissa, kuten muistakin sopimusehdoista.

Vakuudeksi voidaan hyväksyä raha- tai vakuutuslaitoksen antama omavelkainen takaus, pankin antama talletustodistus tai tilaajan hyväksymä muu luotettava vakuus. Käytettäessä vakuutena takuutodistusta tai muuta irtainta panttia, asiasta on syytä tehdä panttaussopimus, jolla mahdollistetaan vakuuden käyttäminen tilaajan hyväksi sopimusrikkomuksen tapahduttua.

5.4 Tavarahan vastaanotto, palvelun ja urakan hyväksyminen

Tavaraa vastaanotettaessa on sen määrä ja kunto viipymättä tarkistettava. Laitteen saa hyväksyä vasta, kun sille on suoritettu käyttöönottotarkastus, jossa on todettu, että laite on toimintakunnossa ja täyttää sille asetetut suoritusarvot sekä muut hankintasopimuksen ehdot.

Palvelutehtävän tai rakennustyön vastaanotto toteutetaan sopimuksen liitteenä olevien yleisten sopimusehtojen mukaisesti joko toimeksiannon päättyessä tai osatehtävien suorittamisen jälkeen.

Toimituksen viivästyessä tai myyjän syyllistyessä virheelliseen tai sopimusevastaiseen toimitukseen taikka muulla tavoin rikkoessaan sopimusta, on asiasta viipymättä tehtävä kirjallinen huomautus (**reklamaatio**). Reklamaatioiden suorittamisessa on noudatettava sopimusehtojen määräyksiä.

Toimittajan syyllistyessä laiminlyönteihin tilaajan on huolehdittava siitä, sopimuksen tarkoittamia maksueriä ei makseta ennen velvoitteiden täyttämistä.

Rakennushankkeiden kohdalla on ennen viimeisen maksuerän suorittamista urakoitsijalle mm. varmistettava, että takuujan vakuus on luovutettu ja että sivu-urakoitsijoilla tai kolmansilla tahoilla ei ole urakoitsijasta johtuvia vaatimuksia.

6 Erinäiset määräykset

6.1 Esteellisyys ja kilpailuneutraalisuus

Tarjouksen, hankintaa koskevan sopimuksen tai sen tulkintaa koskevan asian käsittelyyn tai tavarahan tai palvelun tarkistamiseen osallistuvan henkilön tulee olla **esteetön**. Esteellisyydestä hankinta-asioissa on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty kuntalaissa ja hallintolaissa.

Asian käsittelyä koskevasta esteellisyydestä on erotettava ns. **kilpailuneutraalisuus**. Sen mukaan yritys, jolla on ennakolta erityistietoa kilpailun kohteena olevasta hankkeesta siten, että yritysten keskinäinen objektiivinen kilpailuasetelma vaarantuu, ei voi osallistua tarjouskilpailuun. Kilpailuneutraalisuuden varmistamiseksi on sekä hankintayksikön että hankintaan osallistuvien toimittajien velvollisuutena.

6.2 Asiakirjojen julkisuus ja salassapito

Hankintoja koskevien asiakirjojen julkisuus riippuu hankinta-asian käsittelyvaihteesta. Asiakirjojen julkisuudessa noudatetaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) eli julkisuuslain säännöksiä.

Se, keneltä tarjouksia on pyydetty tai jotka ovat jättäneet osallistumishakemuksen, on julkinen asia sen jälkeen, kun asia on päätetty tai kirjattu viranomaisessa. Sen sijaan hankintayksikölle saapuneet tarjoukset eivät ole vielä avaamisen jälkeen julkisia. Eri asia on, jos asiassa järjestetään julkinen avaustilaisuus (ks. kohta 4.6) tai jos viranomainen oman harkintansa perusteella muutoin antaa tietoja julkisuuteen esimerkiksi laajan esityslistoja koskevan jakelun kautta. Viimeksi mainittua menettelyä ei kuitenkaan hankinta-asioissa pidetä suositeltavana.

Kun hankintaviranomainen on tehnyt hankintapäätöksen ja asiaa koskeva pöytäkirja/viranhaltijapäätös on allekirjoitettu, julkisuuskelpoinen päätös on syntynyt. Päätöksen julkistaminen tapahtuu tämän jälkeen viranomaisen harkinnan perusteella ottaen huomioon hankintalain ja julkisuuslain velvoitteet. Hankintapäätöksen tekemisen jälkeen hankintayksikön on tehtävä hankintaa koskeva kirjallinen sopimus.

Hankintayksikön tulee päätöksen jälkeen antaa päätös tiedoksi kilpailuun osallistuneille tarjouksentekijöille ja asettaa se yleisesti nähtäväksi kuntalain mukaisesti. Asianosaisille toimitettuun päätökseen on liitettävä kaikki päätöksentekoon vaikuttaneet tiedot, jotta heillä on mahdollisuus arvioida päätöstä ja käyttää lakisääteisiä oikeusturvakeinoja (asianosaisjulkisuus). Lopullisesti kaikki hankinta-asiakirjat liikesalaisuuksia lukuun ottamatta tulevat julkisuuslain nojalla julkisiksi, kun hankintasopimus on tehty (JulkL 7 §). Jälkimäinen tilanne koskee lähinnä ns. yleisöjulkisuutta.

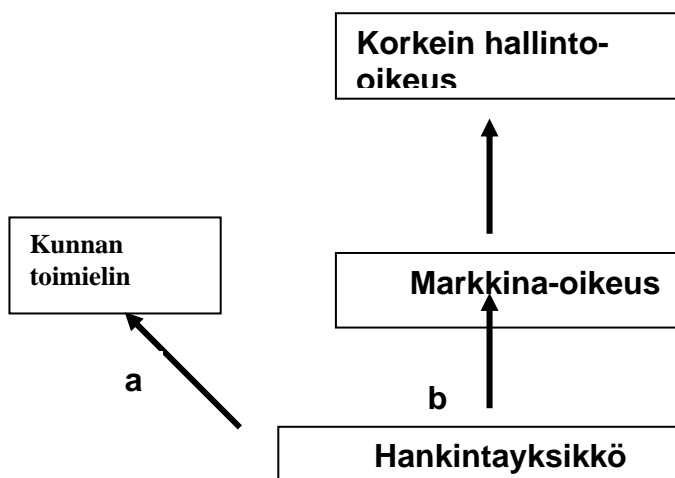
Tarjouskilpailuun osallistuneen yrityksen antama tarjoushinta on julkinen. Tarjoukseen liittyvän kokonaishinnan lisäksi myös yksikköhinnat ja hintaerittelyt ovat pääsääntöisesti asianosaisjulkisia, koska tarjouskilpailun voittaja on saatettu valita näiden tietojen perusteella. Hankintakilpailuun osallistuneilla tarjoajilla on oikeus saada tieto myös muista tarjousten vertailuun ja päätöksen tekemiseen vaikuttaneista keskeisistä seikoista, jotta heillä olisi mahdollisuus tarvittaessa hakea muutosta päätökseen.

Hankintaviranomainen ei saa ilman asianosaisen suostumusta käyttää oikeudettomasti tietoja, jotka liittyvät tarjouksen tehneen elinkeinonharjoittajan liiket- tai ammattisalaisuuteen. Vastaava kielto koskee muita näihin verrattavia tietoja, jos tällaisen tiedon ilmaiseminen saattaisi aiheuttaa elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa (JulkL 24 §).

EU- kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa hankintasopimusta koskeva jälki-ilmoitus ei saa sisältää tietoja, joiden julkaiseminen olisi yleisen edun vastaista tai saattaisi vaarantaa luottamuksellisten liitetietojen säilyttämistä, perusteltuja kaupallisia etuja tai tervettä kilpailua.

7 Muutoksenhaku

7.1 Muutoksenhakutiet

a. Kuntalaki
-oikaisuvaatimus
(valittaminen)

b. Hankintalaki
- hakemus

Kuvio 1. Hankintapäätösten muutoksenhaku

(Oksanen 18.5.2004, mukaeltu)

7.2 Hakemus markkinaoikeuteen

Ensisijainen muutoksenhakekeino hankintalain vastaisesta hankintaprosessista tai hankintapäätöksestä on markkinaoikeudelle tehtävä hakemus. Hakemuksen voi tehdä asianosainen, joksi katsotaan tietyin edellytyksin myös alalla toimiva yritys, joka ei ole osallistunut tarjouskilpailuun.

Hakemus on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon päätöksestä perusteluineen ja hakemosoituksineen.

Katso tarkemmin hakemuksesta markkinaoikeuteen www.hankinnat.fi.

Markkinaoikeus voi asian markkinaoikeuteen vieneen hakemuksesta määrätä hankintayksikölle seuraavia seuraamuksia:

- kumota hankintayksikön päätöksen osaksi tai kokonaan,
- kieltää hankintayksikköä soveltamasta hankinta-asiakirjassa olevaa kohtaa tai noudattamasta virheellistä menettelyä,
- velvoittaa hankintayksikkö korjaamaan virheellinen menettely,
- määrätä hankintayksikkö maksamaan hyvitysmaksua sellaiselle asianomaiselle, jolla olisi ollut todellinen mahdollisuus voittaa tarjouskilpailu virheettömässä menettelyssä.

Kun hakemus on tullut markkinaoikeuteen vireille, markkinaoikeus pyytää hankintayksiköltä sitoumusta olla tekemättä hankintasopimusta. Jos hankintayksikkö ei anna sitoumusta, markkinaoikeus voi sakon uhalla kieltää tai keskeyttää hankintayksikön päätöksen täytäntöönpanon tai muuten keskeyttää hankinnan.

Tällöin markkinaoikeuden on otettava huomioon, ettei keskeyttämistoimenpiteistä aiheudu osapuolille tai yleiselle edulle suurempaa haittaa kuin keskeyttämisen edut olisivat. Hankintayksikön kannattaa vedota tällaiseen haittaan, jos se on osoitettavissa ja esittää siihen perustelunsa.

Markkinaoikeus voi antaa hankintayksikölle oikeuden tehdä sopimuksen hakemuksesta huolimatta. Hankintayksikkö joutuu tällöin kuitenkin ottamaan riskin siitä, että lopullisessa ratkaisussa markkinaoikeus saattaa määrätä hankintayksikön maksamaan hyvitysmaksua, jos hankinnassa oli menettelyvirhe, ja jos asianosaisella olisi ollut todellinen mahdollisuus voittaa tarjouskilpailu.

Hakemus markkinaoikeuteen ja oikaisuvaatimus ovat toisistaan erillisiä ja riippumattomia oikeusturvakeinoja. Kuntalain mukainen oikaisuvaatimuksen tekeminen ei vaikuta markkinaoikeudelle tehtävän hakemuksen säädetyin 14 päivän määräajan kulumiseen. Kaupungin tekemä hankintapäätös saattaa siten olla vireillä samanaikaisesti sekä kaupungin toimielimissä oikaisuvaatimuksena että hakemuksena markkinaoikeudessa. Myöskään markkinaoikeudelle tehtävän hakemuksen vireillepanon edellytyksiä ei ole sidottu siihen, että hankintapäätöksestä tehdään kuntalain mukainen oikaisuvaatimus.

7.3 Oikaisuvaatimus kaupunginhallitukselle tai asianomaiselle lautakunnalle

Kaupungin tekemästä hankintapäätöksestä oikaisuvaatimus tehdään kaupunginhallitukselle ja lautakunnan päätöksestä näille toimielimille itselleen sekä niiden alaisten toimielinten, jaostojen ja viranhaltijoiden päätöksistä kaupunginhallitukselle tai asianomaiselle lautakunnalle.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Asia on käsiteltävä ko. toimielimessä viipymättä uudelleen.

Oikaisuvaatimus voidaan tehdä sekä tarkoituksenmukaisuus- että laillisuusperusteilla. Oikaisuvaatimusta käsittelevä toimielin voi muuttaa päätöstä vain vaatimuksessa esitetyillä perusteilla. Jos oikaisuvaatimusta ei hylätä, aikaisempi päätös voidaan korvata uudella päätöksellä, se voidaan kumota tai palauttaa alemman viranomaisen uudelleen käsiteltäväksi. Oikaisuvaatimuksen käsittely on kaupungin sisäistä hallintomenettelyä ja sen käsittelyssä noudatetaan hallintolain säädöksiä.

Päätökseen, josta voi tehdä oikaisuvaatimuksen, on liitettävä ohjeet oikaisuvaatimuksen tekemiseksi. Ohjeissa on mainittava se toimielin, jolle oikaisuvaatimuksen voi tehdä ja aika, jonka kuluessa oikaisuvaatimus on tehtävä.

7.4 Vahingonkorvausvaatimus käräjäoikeudessa

Vahingonkorvaukset tulee esittää käräjäoikeudessa. Vahingonkorvaus ei ole markkinaoikeuden määrättävissä oleva seuraamus eikä markkinaoikeus ole toimivaltainen tutkimaan vahingonkorvausvaatimuksia.

Vaikka vahingonkorvausta on aina mahdollista hakea, niin vahingonkorvauksia julkista hankintaa koskevissa asioissa on käytännössä haettu ja tuomittu hyvin harvoin. Vahingonkorvausta hankintayksiköltä voi vaatia sellainen ehdokas tai

tarjoaja taikka toimittaja, jolle on aiheutettu vahinkoa hankintalainsäädännön tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisella menettelyllä. Vahingolla tarkoitetaan kaikenlaisia menetyksiä, ei ainoastaan hankintamenettelyyn osallistumisesta aiheutuneita kustannuksia. Korvauksen tuomitsemiseksi riittää, että tarjoaja tai ehdokas näyttää toteen hankintalain tai sen perusteella annettujen määräysten vastaisen virheellisen menettelyn ja sen, että hänellä olisi ollut todellinen mahdollisuus voittaa tarjouskilpailu.

8 Toimitusten ja laskutuksen valvonta

Tulosityksikköjen ja laitosten tulee

- 1) seurata käyttämiensä tavaroiden tarkoituksenmukaisuutta, laatua ja hintaa sekä esittää näitä koskevat kokemuksensa ja toivomuksensa hankintatoimelle,
- 2) huolehtia vastaanotosta, vastaanottotarkastuksesta ja reklamaatioista sekä siitä, että toimitukset ja laskutus tapahtuvat hankintasopimuksen tai tilauksen mukaisesti sekä
- 3) huolehtia kuljetuksesta tai tuotteen laadusta mahdollisesti aiheutuvien korvausvaatimusten tekemisestä asianmukaisesti ja ajoissa.

9 Ohjeiden voimaantulo

Hankinnoista annetut ohjeet tulevat voimaan kaupunginhallituksen hyväksytyä hankintaohjeistuksen.

Lähteet:

Antero Oksanen (2007), Kuntien yleiset hankintaohjeet, Kuntaliitto

Elise Pekkala (2007), Hankintojen kilpailuttaminen, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2007

Laki julkisista hankinnoista 30.3.2007/348 (Hankintalaki)

Laki vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista 30.3.2007/349 (Eryityshankintalaki)

www.hankinnat.fi

www.hankintailmoitukset.fi